

ALLE BALLEN OP CHINA

GELD VERDIENEN AAN ZORG?

Onze gezondheidszorg is volgens onderzoekers de beste van Europa. Geen wonder dat landen als China geïnteresseerd zijn in het Nederlandse succes. Hoe valt er geld te verdienen aan een typisch Nederlands systeem?

Tekst: Judith Katz | Foto: Jan de Groen/HH

Gebouw Na - Nb →

Gebouw Ae - Be - Cd - Ce - Cf - Ec
Ee - Eg - Fd - Fe - Ff - Fg

Gebouw Nc
Ingang 2 / Ziekenhuis
Spoedeisende hulp +

↑ P Uitgang 2 / Eedijk

Ziekenhuis of circus? De nieuwe passage in het Erasmus MC is net geopend. Veel Rotterdammers komen even kijken en dus is het nu druk

‘EEN CHINEES
ZIEKENHUIS IS
ZOALS DE
BIJENKORF OP
UITVERKOOP-
DAGEN’

Ouders en kinderen staan in de rij voor de balie van het ziekenhuis in Suzhou, China

Een Chinese expat die voor zijn werk in Rotterdam verblijft, deelt zijn ervaringen met de Nederlandse samenleving in een blog. Zo schrijft hij over zijn kennismaking met het Maasland-ziekenhuis. Omdat hij last heeft van zijn verstandskiezen, besluit hij deze te laten trekken. Op de dag des oordeels stapt de Chinees vertwijfelt de lobby van het Maasland binnen. Is hij nou in een ziekenhuis beland, of in een hotel? De geur van koffie, de aanwezigheid van winkeltjes, de serene rust, de vanzelfsprekendheid waarmee alles verloopt: dit kán haast geen ziekenhuis zijn.

Hoogleraar zorgmanagement Joris van de Klundert van de Erasmus Universiteit grinnikt als hij het verhaal hoort. ‘Als je veel geld hebt, kun je ook in China heel relaxed van je verstandskiezen worden verlost, hoor. Maar in de meeste ziekenhuizen niet. De welvaart is in China de

laatste jaren ontzettend toegenomen, mensen zijn steeds beter verzekerd, maar de zorg is nog niet meegegroeid. Als je dan in Nederland zo’n mooi nieuw ziekenhuis binnenstapt waar alles logistiek goed georganiseerd is en vanzelfsprekend verloopt, is dat wel even anders.’

KOSTENPOST

Dat lijken de Chinese overheid en ziekenhuisbestuurders nu ook ontdekt te hebben. Zij zochten contact met Nederland. In november vorig jaar en maart dit jaar bezochten ondernemers, afgevaardigden van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en het ministerie van Volksgezondheid het Aziatische land om de exportkansen te bekijken. Ook Van de Klundert ging namens de Erasmus Universiteit mee, net als onder meer beddenfabrikant Linet Group en e-health specialist Enovation. En in mei volgde het retourbezoek van een delegatie

van ziekenhuisbestuurders, verantwoordelijk voor 38 ziekenhuizen in Shanghai.

Verhalen over zorg zijn meestal nogal zorgelijk van toon. Kostenoverschrijdingen, fraude met zorgnota’s, nog grotere kostenoverschrijdingen als gevolg van de vergrijzing: die berichten domineren het nieuws doorgaans. Maar dat beeld lijkt toch wat te verschuiven. Zeker nu landen als China de Nederlandse ziekenhuiszorg hebben ontdekt. En dat is niet voor niets: het Nederlandse zorgsysteem staat in ranglijsten van The Commonwealth Fund, OECD en de European Health Consumer Index steevast in de top-3. En wordt geroemd omdat de huisarts als *gatekeeper* functioneert en patiënten doorverwijst naar het ziekenhuis, iedereen verplicht verzekerd is en de patiënt zelf zijn verzekeraar en ziekenhuis kan kiezen.

In China verlangt een sterk groeiende middenklasse naar steeds betere gezondheidszorg.

Aan de balie van een Deventer ziekenhuis is het rustig

‘Patiënten kunnen zelf naar het ziekenhuis gaan om een afspraak te maken, dus het is daar ontzettend druk’, zegt Van der Klundert. ‘En omdat artsen hun salaris deels moeten financieren met de verkoop van medicijnen, ontstaan de verkeerde financiële prikkels.’

Daarnaast zorgt de een-kind-politiek ervoor dat het land in een rap tempo vergrijsst. Dat vergroot de vraag naar zorg. De Chinese overheid investeerde alleen al tussen 2009 en 2011 zo’n 140 miljard euro in nieuwe ziekenhuizen, klinieken en apparatuur. In 2020 moet de zorg bereikbaar en betaalbaar zijn voor alle ingezetenen. Dat zal zeker nog extra investeringen vergen. Hoe kunnen Nederlandse bedrijven daar een graantje van meepikken? En niet alleen in China, maar ook in andere landen? Zorg is wereldwijd een groeimarkt en daar liggen dus kansen voor Nederland, stelt ook de topsector Life Sciences and Health.

‘Nederlandse ziekenhuizen kunnen misschien niet direct zelf verdienen aan het delen van hun expertise’, zegt Van de Klundert. ‘Al zou je kunnen denken aan consultancy fees, maar ze kunnen wel door hun kwaliteiten het Nederlandse bedrijfsleven aanprijzen. Dan worden het een soort showrooms.’

Daar profiteerde ook Dutch Health Architects van, een vennootschap van twee Rotterdamse architectenbureaus. Beide bureaus ontwerpen al jaren Nederlandse ziekenhuizen. Speciaal voor een Chinees avontuur sloegen de handen ineen toen ze in 2010 werden benaderd door een matchmaker van een Chinese opdrachtgever. Die wilde een oncologisch ziekenhuis met vijfhonderd bedden in Changyuan laten ontwerpen, het liefst door een Nederlands bedrijf. Van een arts die in Maastricht heeft gewerkt hoorde hij namelijk hoe goed de Nederlandse ziekenhuizen zijn.

‘In Nederland hebben we samen meer dan de helft van de ziekenhuizen als opdrachtgever in onze portefeuille’, vertelt architect Maurits Algra van Dutch Health Architects. ‘Dus vertelden we hen: Als wij samenwerken, krijg je het beste dat Nederland te bieden heeft.’ De architecten vertrokken naar China om hun plan te presenteren en zagen hoezeer Chinese ziekenhuizen kampen met overbelasting. ‘Je kunt een Chinees ziekenhuis het beste vergelijken met de Bijenkorf op uitverkoopdagen’, zegt Algra. ‘Het is heel vol, met vaak meer patiënten dan het aantal bedden. En ze kennen geen huisarts zoals wij die hebben.’ ‘Eigenlijk’, vult zijn collega Victor de Leeuw aan, ‘zou je iedere Nederlander die klaagt over de Nederlandse ziekenhuizen een ticket naar Shanghai of Moskou moeten geven om eens mee te maken hoe anders het kan zijn.’

In een overvolle ruimte worden de kleine patiënten behandeld (kinderziekenhuis in Suzhou, China)

Een Nederlands ziekenhuis als een bouw pakket naar China opsturen is echter niet mogelijk. Daarvoor is de Chinese cultuur te anders ingericht. 'In Chinese ziekenhuizen wordt de patiënt ook deels verzorgd door de familie, die kookt en wast', zegt Algra. 'Dat moet je dan niet veranderen, maar er faciliteiten voor bedenken. Daar zit voor ons ook veel uitdaging in.' Begin 2012, nadat de Chinese opdrachtgever ook in Nederland was komen kijken naar ziekenhuizen, werden de contracten getekend. In 2015 wordt het ziekenhuis gebouwd en ontworpen in nauwe samenwerking met Royal HaskoningDHV in Shanghai en Eindhoven.

OF INKOMSTENBRON?

Hoewel de opdracht binnen gehaald werd door kennis en ervaring, is hulp vanuit de overheid toch erg welkom als het gaat om zaken doen over de grens, zegt De Leeuw. 'China is een land waar overheidsrelaties buitengewoon belangrijk zijn. Bestuurders zijn

beducht om met bedrijven te praten. De enige manier waarop je dan in contact komt, is op basis van overheid-overheid contact.'

Op de ambassade in Beijing werkt een attaché van het ministerie van Volksgezondheid, vertelt De Leeuw. 'Die promoot de Nederlandse gezondheidszorg. Dat is voor ons bijna van onschatbare waarde.' De attaché was ook aanwezig bij de ondertekening van het contract met de Chinese opdrachtgever. 'Symboolwaarde is in sommige culturen veel belangrijker dan dat wij met onze Nederlandse zuinigheid kunnen voorstellen. Daarom is het belangrijk dat mensen vanuit de Nederlandse overheid aanwezig zijn om zo voet aan de grond te krijgen.'

China is misschien het startpunt van hun samenwerking, maar zeker niet het eind. Inmiddels zijn de architecten ook in gesprek met Turkije en Rusland. 'Er liggen heel veel kansen buiten Nederland.' ■

www.vno-ncw.nl/gezondheidszorg

'Ziekenhuizen rollen de rode loper uit voor ondernemers'

Yvonne van Rooy, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen, wil 'haar' ziekenhuizen vooral laten meewerken aan een bijzondere vorm van exportbevordering. 'De ziekenhuizen rollen zo de rode loper uit voor het bedrijfsleven. Onze ziekenhuisbestuurders gaven seminars voor Chinese collega's, waardoor de bedrijven in ons gezelschap de gelegenheid kregen met hen in contact te komen. Vergeet niet dat ziekenhuizen kraamkamers zijn van innovatie. Hoe wij omgaan met bijvoorbeeld licht en medische technologie en hoe de logistieke processen verlopen, daarin zijn wij een voorbeeld.' Ziekenhuizen kosten jaarlijks misschien 20 miljard, maar dragen ook enorm bij aan de verdien capaciteit van Nederland, stelt Van Rooy. De ex-politica zag met eigen ogen hoe het Aziatische land de afgelopen jaren in sneltempo transformeerde. 'In Beijing reden 35 jaar geleden nog nauwelijks auto's op straat, iedereen liep in Maopak. Nu heeft het land de modernste steden ter wereld. Maar in zo'n snelle ontwikkeling gaat niet alles mee. Daar liggen veel kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven, maar ook voor kennisuitwisseling.' In maart vertrok Van Rooy met een handelsdelegatie naar Beijing en Shanghai, in mei kwamen ziekenhuisbestuurders naar Nederland. 'Dat laat wel zien hoe graag ze willen komen leren en hoezeer ze erboven op zitten', zegt Van Rooy. 'Ze moeten zelf kiezen wat ze van ons willen leren. De overheid is bijvoorbeeld bezig met een zorgverzekeringsstelsel dat raakt aan het onze.' Intussen kan Nederland ook heel wat van China leren, ontdekte Van Rooy tijdens de handelsmissie. 'Nederlandse ziekenhuisbestuurders zaten likkebaardend te kijken naar een elektronisch patiëntendossier dat in sommige ziekenhuizen gebruikt wordt.'